

Tütün Atlası:

Edirne'de Tütün Satış Noktalarının Sayı ve Dağılımı

Celal KARLIKAYA¹, Hüseyin İNCE², Nurcan ÖZKAN³

¹ Prof.Dr., Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi,

² Yard.Doç.Dr., Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu,

³ Yard.Doç.Dr., Eğitim Fakültesi, Edirne

ÖZET

Türkiye'de her yıl 100,000 kişi sigaradan hayatını kaybetmektedir. Buna karşın, 15+ yaştaki bireylerin % 31.3'ü tütün kullanmaktadır. Türkiye'de tütün kontrolüne yönelik önemli başarılar kaydedilmiş olmakla birlikte satış noktaları ile ilgili düzenlemelerde yetersizlikler dikkati çekmektedir. Satış noktalarında yapılan tezgah düzenlemeleri, ışıklı reklamlar vb. yöntemler, özellikle ergenleri ve gençleri etkileyen pazarlama, reklam ve teşvik yöntemlerindedir. Bu çalışmada Edirne İl Merkezi'ndeki büfe, bakkal, market gibi her türlü sigara satış noktaları nicelik ve nitelik yönünden incelenmiştir. Edirne Ticaret ve Sanayi Odasından alınan ruhsatlı tütün bayii ve noktaları mahallelere göre sınıflandırılmıştır. Tütün bayii ve satış noktaları olarak büfe, bakkal, süpermarket, kuruyemişiçi, restoran, kafeterya ve akaryakıt istasyonlarının kullanıldığı saptanmıştır. Ocak-Şubat 2010 tarihlerinde, araziye çıkılarak el GPS alıcısı ile elde edilen koordinat değerleri 1/1000 ölçekli harita üzerinde konumlandırılmıştır. Arazi krokisi üzerinde işaretlenen bütün satış noktaları Netcad™ yazılımında bilgisayar ortamına aktarılmış ve sağlık, eğitim ve spor alanlarının mesafelerine oranla işaretlenmiştir. Edirne İli Merkezinde toplam 569 adet tütün bayii ve satış noktası saptanmıştır. Bunlardan %47'sinin (n=268) eğitim, sağlık ve spor tesislerine 100 metrelik mesafe içinde kaldığı belirlendi. Kanımızca, yasal olarak her türlü reklam ve teşvikin yasak olduğu Türkiye'de tütün bayii ve satış noktalarının yoğunluğu ve tezgah düzenlemeleri ciddi tehlike ve mevcut uygulamalarla çelişki yaratmaktadır. Bu durumun bir coğrafi atlas şeklinde görülmesi kavramaya büyük oranda yardımcı olmaktadır.